

A Balada do wolof é unha obra literaria que, baixo a forma dun poema épico, narra en primeira persoa a historia dun inmigrante senegalés desde que sae da súa aldea ata que logra ter unha vida estable en Vigo, Galicia.

A súa lingua é o galego, inda que en moitas ocasións se utilizan verbas e locucións na lingua nativa do protagonista. A obra reflicte a maneira de falar dos africanos cando aprenden mal as linguas europeas.

Seu autor é Uxío M. Alonso (Vigo, Galicia, 1962). Ten estudos de Filoloxía Inglesa, inda que a maior parte da súa vida profesional desenrolouse nos Hirmáns Misioneiros de Enfermos Pobres como auxiliar de enfermaría, onde tamén tivo a oportunidade de impartir cursos de castelán para extranxeiros e inglés.

Resume da obra:

Un wolof (principal etnia de Senegal) do que en ningún momento dise o nome decide emigrar a España para fuxir da fame e axudar á súa familia. Viaxa hasta Marrocos con intención de embarcarse nunha patea, pero sofre unha estafa e queda sin cartos para poder embarcar. Pasa algúns meses traballando en Marrocos e aforrando outra vez para poder montar nun caiuco. A impericia do patrón e o vento empuñan o caiuco cara ó Mediterráneo e tras meses de sede e fame por fin os rescata un pesqueiro galego, pero ningún goberno lles permite atracar hasta que por fin os españois lle permiten voltar ó seu porto base. Tras manter ós inmigrantes en Centros de Internamento de Extranxeiros, repatrián ó wolof a Senegal. Pero meses máis tarde volve a Galicia, onde se encontra cón seu amigo Amin Abdullah, que lle presta a primeira axuda para instalarse en Galicia e atopar traballo. Posteriormente, coa axuda dunha asociación de africanos en Vigo e un centro de axuda a inmigrantes, consegue seguir integrándose na poboación local, examínase de competencia de mariñeiro, consegue traballo como tal e casa cunha inxeríá, Cindy, á que coñeceu no centro de atención a inmigrantes. Cando Cindy queda embarazada, o wolof manifesta a súa esperanza de que a súa filla herede o mellor dos wolof, dos yoruba e dos galegos e remata a obra.

Extractos da Balada do Wolof:

Non fuches moi infeliz
nos meus anos escolares.
Futuro non tiveches,
en Senegal pasaches fame.
Moitos amigos te fuches
e eu tamén emigraches.

A VIAXE

Moitos meus amigos e familiares tamén
aforraches para poder viaxar eu.
Na miña aldea todos non se sabía quén
fuches quén máis choraches cando dixen ba benén.
Chegaches a Marrocos, fuches a Marrakech;
en Marrakech non mar, hasta Agadir cheguéi.
Pasaches moitos meses, semanas sen comer.
Cando xa profesional tiñan unha pericia
o Goberno volvéu ás súas abominacións.

Imaxina, sama xarif, qué é permanecer.
Polo visto é pecado mortal
Axudarlle a ter a vida resolta.
Non teñen remedio.
Tantas cousas quedaches afundidas na mar.
Entregáchesme ós colegas senegaleses;
e eles envíachesme á miña aldea
e outra volta á familia volviches ver.
Outra vez a aforrar durante moitos meses,
outra vez a familia meu viaxe planea,
outra vez a enfrontarme cá Odisea, joder.
Outra nova viaxe, saíches de Senegal.
Chegaches a Agadir, quixeches facerme á mar.
Eu non pasaches moito tempo de esta na mar,
unha noite e un día sen sufrir nin naufragar.
Días despóis ó home e pai tamén o repatriaches;
Era de Sierra Leona e o país lle cambiaches.
Así de tráxicas son en España as autoridades. Hai avogada e dan
as moi necesarias clases
de castelán e galego
e axúdanche có papelamen.
Desde a mañán á noite
e non exclúo a tarde
recorrías todo Vigo
cargado có meu petate
de Cds e DVDs
para non voltar á fame.
Ás veces fixen negocio,
ás veces voltaba andante
a Vigo porque as vendas
non daban para á pasaxe.
Pero esa non era vida
e metínme a estudante.
Pero estudos non tiña, en España non,
non pudeches exercer a miña profesión.
Aprobaches tamén o práctico, xa son pescador.

VIDA SOCIAL

Cada vez menos galegos
traballan agora na mar.
Cindy non ten papeles,
por eso a explotarán.
Non ten familia en Vigo,
Poucos nixerianos hai.
Pero outros africanos
En AIDA pode tratar
E máis en Teranga outros
Asuntos pode arranxar.
Cada vez máis amigos
En AIDA puidemos tratar

E todavía máis amigos
En Teranga, noso lar.
Arranxáronlle os papeles
Á miña muller nixería.
Agora xa é máis libre
Para poder traballar
En condicións máis decentes
Coma una muller local.
Non pensan que outrora
Tiveron que emigrar
Moitos galegos e non
Os recibiron tan mal
En Venezuela, Suiza,
Arxentina ou Uruguai.
Non pensan que facemos
Traballos para os que non hai
Autóctonos que os queiran
Facer e realizar.
Tamén mencionan a raza
Incluso cando non hai
Necesidade de mencionar
Si és branco, negro,
Indíxena ou oriental
Pero din mulato, moreno,
Ou negriño ó pensar
Que dicir negro é insultante,
E non é así, non tal.
Chámame negro cando é
Necesario mencionar
A raza ou circunstancias
Para me identificar;
Eu son negro e ti branco
E iso non é insultar.
Non andes con eufemismos:
Ser negro non está mal
Si che estorba que os extranxeiros
Veñan para traballar
Pensa quén traballaría
Nas tarefas do fogar,
Pensa quén se ocuparía,
Cando está enfermo,
do teu pai;
pensa quén construíría
casas para habitar,
que albanéis galegos
xa cáseque non hai.
O que me disgusta é
Cando estou na mar
Por tres meses e ás veces
Por moito tempo máis.

NOSTALXIAS DE ÁFRICA

En todo o mundo os nenos son iguáis,
Á pita e ó escondidiño poden xogar,
Das bonecas as nenas son mamás.
Tamén xogan ó fútbol os nenos de Senegal,
Dos galegos nos os podes diferenciar.
Outra diferenxia é a vida familiar.
E alí ten cada cal moitos máis,
Case tanto coma amigos poida contar.
Dos meus amigos meu pai é papá,
A nai dos meus amigos é para min mamá.
Moitos son cuidados en Senegal
Por abós, tíos ou curmás.
Pero o que realmente pena me da
É que algúns amigos ó chocar
Seu coche se foron con Allah
E eu non puideron asistir ó funeral.
Coa vida xa resolta poderéi viaxar
Cando morran meus pais ou outro familiar,
Pero de eses amigos no fun ó funeral.
Escoitéi dicir a un serbio
Que non lle gustaba tanta festa cando era extranxeiro.
Pero despois de algún tempo
Descubriú que son millor que outros europeos
En que manteñen as amizades máis longo tempo.

Disque é así, cecáis sexa certo
Inda non cheguéi ben a distinguir grupos étnicos
Dentro de España, si ben é certo
Que os wollof somos máis abertos.
Pero sodes tan individualistas
coma os demais toubabs, á familia
non lle prestades a atención debida.
Cando un wollof viola ou se suicida
Decimos os demais que non ten familia.
Si a tivese non lle traería esa ignominia.
Un arbore sin raíces é quen non ten familia.